

Ferðamannavinnan fjøtrað í sjálvgjörðum hafti

Tað fyrr so nógv umtalaða privata initiativíð í føroyskum vinnulívi er eftir ollum at døma ryggbrotið og niðurgivið fyri langari tíð síðani. Nógv lættari er at geva tí almenna og øðrum skuldina fyri at okkurt gongur illa

Mikudagin 19.06.91 var evnið í kjaksendingini Fimmaranum ferðamannavinnan í Føroyum. At hesin spurningur er áhugaverður og týðningarmikil, má væntast eftir tí umrøðu at døma, ið hesin sami spurningur fær í fjølmiðlum okkara. Er ein messa onkustaðni, sum ferðaskip ferðamannavinnan er við á, ja, so eru bløðini full av myndum av, samrøðum við og frásagnum frá føroysku luttekunum. Einki orð verður grett um, hvat onnur hava at bjóða, men nógv verður í føroysku fjølmiðlunum gjørt burtur úr tí, sum føroyskir ferðingar í Føroyum hava at bjóða. Henda umrøða má sjálvani sigat at verða góð hjá teimum ferðingum, sum ikki vita um sandin í Leynum, ikki vita av at Mykines er í Føroyum, ella ikki eru greiðir um, at koyrast kann úr Sandvík til Sumbiar, men eg hugsi tó ikki, at tað verða hesir ferðingar, sum fara at gera føroysku ferðavinnuna lönandi (i øllum førum bota teir ikki um føroyska gjalds javnnaðallið). Fremsta mál við hesi vinnu — hevði eg hildið — átti at verið, at fingið útlendingar at komið hendanvegin, og her leggja nakað av peningi eftir seg. Hevði áðurnevnda PR-arbeiðið, sum gjørt verður í føroyskum fjølmiðlum, istaðin verið gjørt í útlendskum fjølmiðlum, hevði hetta kanska eisini borið til. Tástaðni kundu vit tosað um eina vinnu, sum búskaparlaga sæð kundi verið gagnlig fyri føroyska samfelagið.

Mitt í 70'unum funnu ferðingar út av, at nú skuldu Føroyar seljast. Ikki til japanarar, sum nú hevir verið upp á tal, men harafurtimóti til útlendingar, sum høvdu hug at koma hendavegin at siggja landið. Hetta var tengt at Smyrli, hetta var tengt at Smyrli, sum um somu tíð fór undir sigling sína millum londini í Norðurlatlantshavi. Smyril sjálfvan átti tað almenna (t.e. Strandferðslan), men tað virksemt, sum av siglingini gjørdist møgult fyri eitt nú gistingarhús, var privat. Her var t' talan um eina skilgjøða iløgu frá almennari síðu. Føroyingar fingi ein annan

møguleika at ferðast landanna millum, enn við einum donskum flogfelag, sum ongan pening legði eftir seg her í landinum. Samstundis gav siglingin ferðingum møguleika at vinna pening við at verða um teir útlendingar, sum komu í land her, antin teir skuldu víðari til Íslands, ella fyri at halda fri í Føroyum. Hetta seinna ferði við sær eina útbygging av gistingarmøguleikum í landinum, við tað at fleiri smá gistingarhús komu, sum ikki frammanundan høvdu havt nakran møguleika at fingið ein rakstur at málið runt. Í 80'unum varð so Smyrlarutan privatiserað. Smyril varð tikið úr millumlandsigling, og skuldi nú nýtast til sigling ímillum oyggjar istaðin.

Flestu ferðingar mundu halda Norrønu vera frægari skip til sigling í Atlantshavi enn Smyril hevði verið. Men við hesum stásiliga skipi tóktust eisini framsóknirnar hjá tí, sum nú æt »ferðamannavinnan« at vaksa alsamt. Stórar iløgur vóru gjørdar í gistingarhús og matstovur í øllum herðashornum landsins. Men nakra samskipan av hesum iløgum var ikki talan um. Tað var bara t' fáa sum mest burturúr hvør í sínum lagi, so leingi hetta bar til. Til endans bar ikki til longur.

Hóast gulltíðir í Føroyum annars, so fór at sansa at í ferðamannavinnuni. Hon fór so smátt at lata illa at viðurskiftunum sum heild. Eitt nú varð sagt, at tað í føroysku lóg-gávuni vóru viðurskifti, sum beinleiðis lögdu fót fyri eini skilgjøðari ferðamannavinnu. Tískil mátti tað almenna nú vera við til at taka um endan, ella eisini mátti tað taka við ábyrgdini fyri, at alt fór í hundarnar. Og nú byrjaði ruðuleikin av álvara.

Ferðaræð, ferðamannamiðstöð, nevndir og annað gott komu undan kavi, sum svar uppá knarrið frá ferðamannavinnuni. Soleiðis gingi liberalistarnir í landsstýri og lögtingi við til at fara undir almenna stýring av marknaðarkreftinum, og sosialistar-nir gingi við til at gjalda út almennan pening, til tess at tryggja privatakpi-

talismuni í landinum ráðgeving. Síðani hava umboð fyri hesar somu institutiónir javnan verið at hoyrt í útvarpi og sæð í sjónvarpi, men nakran framburð innan ferðamannavinnuna hava vit bæði hoyrt og sæð litið til. Tað einasta, sum nú verður tosað um, er hvussu vit fáa hesa floktu almennu umstingina av ferðamannavinnuni at virka.

Í sama Fimmaranum, sum nevndur er í byrjanini, ringdi ein gistingarhúsegari úr Suðuroy og kærði sína neyð. Hann segði, at alt og øll endaðu í Havn, og at suðuroyingar fingi ongan bita av køkuni. M.a. brigslaði hesin sami umboðnum fyri Smyril Line, at hesin ikki gjørdi eitt sindur meira fyri at marknaðarføra Suðuroynna í arbeiði sinum. Umboði fyri Smyril Line svaraði aftur, at hansara starv var innanfyri flutningsvinnuna og ikki innlendis ferðamannavinnuna í Føroyum. Hetta hevði gistingarhúsegarin ilt við at góðtaka. »Havnin fær alt«, var loysunarorðið hjá honum. So sjálvt ikki tá tilfeingið verður borið honum upp í hendurnar — tað er bara at flyta tað um Suðuroyararfjørð — er nóg gott. Hetta haldi eg avspeglar lyndið í vinnuni sum heild, í hvussu so er aftaná at ferðamannavinnan av álvara hevir fingið samfelagsbúskaparligan áhuga. Tá ein hevir offrað nakrar milliónir uppá eitt gistingarhús, so setur hann seg niður hendur í favn og bíðar eftir at ferðamaðurin fer at leita eftir sær. Tá hetta ikki eydnast, so má tað vera tí at onkur annar saboterar virksemt, og tað má sjálvandi vera hann, sum dugir at fáa pening burturúr. Tað fyrr so nógv umtalaða privata initiativíð í føroyskum vinnulívi er eftir øllum at døma ryggbrotið og niðurgivið fyri langari tíð síðani. Nógv lættari er at geva tí almenna og øðrum skuldina fyri at okkurt gongur illa.

Tá orðið vinna verður nýtt í sambandi við at ferðafólk leita sær til Føroya, so átti tað at verið tí, at ætlanin er, at fáa nakað av peningi burturúr hesum somu fólki. Men her

sláa vit høvðið í. »Taka pening frá fremmandafólki fyri at vísa teimum eitt sindur av blöðskapi. Hevir tú hoyrt so skaft. Nei, ferðingar hava altíð verið blöðir fyri einki«. Nakað soleiðis ljóðar okkum í oyrni, tá tosað verður um at taka pening frá ferðafólki fyri lætnar tænnastur, aðrar enn at geva teimum innivist og mat. Tað skuldi ikki verið annað enn rimuligt, at ferðafólk sum komu higar við bili, guldur fyri at sleppa at koyra á føroysku veginum. Tað er eingin meining í, at hendan koyring skal vera ein útreiðsla fyri okkum, sum búgva her. Tað skuldi ikki verið annað enn rimuligt, at ferðafólk guldur fyri at sloppið á land í eitt nú Mykinesi. Tað likist ongum, at ferðafólk ganga og reika sum teimum lystir í bæ og haga. Heldur skuldu tey fingið eina rundvísing frá staðkendum fólki, sjálvsagt afturfyrí gjald til teirra, sum vistu runt. Og tað likist ongum, at ferðafólk sleppa at seta tjöld síni uppá hvamsvis í bæ og haga fyri einki. Alt hetta likist ongum um so er, at ferðingar ikki hava viljað hava tað orð á seg, at teir eru ov býttir til at fáa pening burturúr einum so sjálvsagðum tilfeingið sum ferðafólk eru, (hugsid um kreditvirðið). Vit kunnu saktans vera blöðir við fremmandafólk, sum vitjar teir, men blöðskapurin kostar pening, og tað má hann, skal nøkur meining vera í eini tænnastuvinnu sum ferðamannavinnan — eisini í Føroyum — átti at verið.

Sum er, er øll ferðamannavinnan sum hon er ein greitur av almennari fyrising og ráðgeving, og privatum fyrirkastsemi. Skal ferðamannavinnan ikki endað sum ein onnur studningsvinna, sum vit kenna so væl, er neyðugt at tað almenna antin nú kvettir á stokkinum, og letur privatu marknaðarkreftirnar stýra sær sjálvum til vinnings, ella at tað almenna yvirtekur allan rakstur við vinningi og halli, uttan privata upplegging. Mær dámar betur tað fyrru loysnina, og

- Øll ferðamannavinnan er ein greitur av almennari fyrising og ráðgeving, skrivur Jóanes N. Dalsgaard m.a.. Hann ávarar ímótt, at ferðamannavinnan ikki má enda sum studningsvinna

vænti eg nógvir ferðingar við mær, men vinnan má sjálv leggja í vaði, skal henni vera liv lagað. Meiningi ferðingurin hevir nóg

mikið at dragast við frammanundan, skal ikki eisini ferðamannavinnan figgast yvir skattin.

21.06.91
Jóanes N. Dalsgaard

	Tiðarskeið	Kostnaður Úr kr.
NORRÖNA CRUISE:		
Tórshavn-Lerwick-Tórshavn	01.07—03.07	1.424,- (v. gisting)
Tórshavn-Bergen-Tórshavn	01.07—03.07	1.040,-
BUSSFERDIR:		
Til París	26.07—05.08	3.995,-
PAKKAFERDIR:		
Danmark:		
Vigø Feriecenter. Summarhús í 7 dagar (6 fólk)	28.06—08.07	2.945,- fyri hvønn
Agger Tange. Ibúð í 7 dagar (5 fólk)	28.06—08.07	2.750,- fyri hvønn
Noreg:		
Hardanger Feriesenter. Summarhús í 7 dagar (6 fólk)	01.07—10.07	2.385,- fyri hvønn
Hetland:		
Summarhús í 8 dagar (6 fólk)	01.07—10.07	1.761,- fyri hvønn
Á hotelli í 8 dagar	01.07—10.07	3.625,- fyri hvønn

»SERTILBOD«

Bilpakki!!! (Upp til 4 fólk í einum bili)
Tórshavn-Bergen-Tórshavn lágárstið 3.990,-
háárstið 4.990,-

NÝTT — NÝTT — NÝTT FLÚGV & SIGL

Føroyar-Danmark-Føroyar úr kr. 2.200,-

SMYRIL LINE
THE NORTH ATLANTIC LINK

J. Broncksgeta 37 - Box 370 - TH. 15900 - FR 110 Tórshavn